

กิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
เขตการศึกษา 10

นายทรงศักดิ์ สุพร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-568-500-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EDUCATIONAL SUPERVISORY ACTIVITIES OF DISTRICT PRIMARY
EDUCATION SUPERVISORS UNDER THE JURISDICTION
OF THE OFFICE OF THE NATIONAL
PRIMARY EDUCATION COMMISSION,
EDUCATIONAL REGION TEN

Mr. Thanongsak Suporn

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fullillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-568-500-3

หัวขั้ววิทยานิพนธ์

กิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
เขตการศึกษา 10

โดย

นายทรงศักดิ์ สุพร

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... อ.นิพนธ์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... อ.ประจักษ์ ประธานกรรมการ
(ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เวย์ยอก)

..... อ.นิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช)

..... อ.สงัด กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สงัด จุทรานันท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

หนังสือพิมพ์ : กิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 10 (EDUCATIONAL SUPERVISORY
ACTIVITIES OF DISTRICT PRIMARY EDUCATION SUPERVISORS UNDER THE
JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION
COMMISSION, EDUCATIONAL REGION TEN) อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช,
280 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอและ
ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 10

ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอดังนี้คือ การเสนอข้อมูล
เป็นกลุ่มการเยี่ยมเยียน การประชุมกลุ่มย่อย การจัดนิทรรศการ การบรรยาย การระดมสมอง การบรรยาย
โดยใช้สื่อประกอบการสาธิต การวิเคราะห์และคิดคำนวณ การอภิปราย การปฏิบัติตามคำแนะนำ การใช้
แบบสำรวจ การเสนอเป็นเอกสารการนิเทศการศึกษาและเอกสารแผ่นพับ การศึกษามีปัญหาที่พบจากการไป
นิเทศ การแจ้งข้อมูลในที่ประชุมผู้บริหารโรงเรียน การใช้แบบทดสอบและประเมินผล การปฏิบัติเกี่ยวกับ
ศูนย์วิชาการ เคลื่อนที่ การจัดทำเป็นศูนย์บริการข่าวสารทางวิชาการ การนำผลงานไปเผยแพร่และเสนอไป
ยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดทำแบบสอบถามเฉพาะเรื่อง การแนะนำเป็นหนังสือราชการ การรายงาน
การประเมินผลให้โรงเรียนทราบ การจัดทำสถิติ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในระดับอำเภอ การจัดทำข้อสอบปี
ละ 3 ครั้ง และ การใช้แบบทดสอบ ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษา
นิเทศก์อำเภอนั้นมีดังนี้คือ ด้านบุคลากรคือ ศึกษานิเทศก์มีน้อยและไม่เพียงพอ บุคลากรไม่มีความรู้ความ
เข้าใจ และความสามารถที่แท้จริงในการปฏิบัติงาน ศึกษานิเทศก์ไม่มีความกระตือรือร้น ไม่ทำงานต่อเนื่อง
สม่ำเสมอ ด้านงบประมาณคือ งบประมาณมีน้อยเกินไปหรือมีจำกัดจึงไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ ด้านเวลา
คือ เวลามีน้อยหรือมีจำกัด จึงไม่มีเพียงพอต่อการดำเนินงานในด้านนี้ ด้านขวัญและสวัสดิการคือ ขวัญและ
สวัสดิการของศึกษานิเทศก์ไม่ดี ด้านวัสดุอุปกรณ์คือ ขาดวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน
หรือมีแต่วัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพต่ำ ด้านอื่น ๆ คือ ปฏิบัติงานตามนโยบายของผู้บริหารมากกว่าการปฏิบัติงาน
ตามหน้าที่ที่ศึกษานิเทศก์ เครื่องมือในการประเมินผลต่าง ๆ ยังไม่ดีพอ ไม่สนับสนุนให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงาน
ศึกษาค้นคว้าและวิจัยอย่างจริงจัง

คู่มือวิทยุโทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

THANONGSAK SUPORN : EDUCATIONAL SUPERVISORY ACTIVITIES OF DISTRICT
PRIMARY EDUCATION SUPERVISORS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF
THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION, EDUCATIONAL REGION TEN.
THESIS ADVISOR : NIBONDH THAIPANICH, Ph.D., 280 pp.

This study was to study the performance of the supervisory activities and the problems and obstacles for the performance of supervisory activities of the District Primary Education Supervisors Under the Jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission, Educational Region Ten.

It was found that educational supervisory activities of District Primary Education Supervisors; these are: panel presenting, intervisiting, buzz session, exhibiting materials and equipment, lecturing, brainstorming, visualized lecturing, demonstrating, analyzing and calculating, discussing, guided practice, survey, bulletin and brochure the studying of the problem while supervising, reporting information in the principals' meeting, testing and evaluating, academic centre, academic information centre, reporting and showing the products, specific questionnaire, guiding in form of official letters, reporting the evaluation results to schools, comparing by means of statistics, making tests 3 times a year and experiments. Problems and obstacles appeared while arranging supervisory activities were; personnel: there were not enough supervisors, the present personnel did not have sufficient understanding and were not capable in performing their tasks, they were not enthusiastic in work, they did not work continuously, budget: the budget was limited and insufficient, time: time was limited and insufficient, morale and security: the supervisors did not have good morale and security, materials: there were not enough materials and instrument or if there were, they were in low quality, others: the supervisors performed under the administration policy more than their own jobs, the evaluation instrument were not good enough, the supervisors were not seriously encourage to perform the supervisory task and research.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา มหาวิทยาลัยศึกษา.....
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาศึกษุตร.....
ปีการศึกษา 2531.....

ลายมือชื่อผู้จัดทำ Thanongsak Suporn.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Nibondh Thaipanich.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของอาจารย์
ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ
ของการวิจัยมาด้วยดีตลอดทุกขั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งยังเสียสละเวลาเป็นพิเศษ
ในการแนะนำและให้กำลังใจที่จะให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีและมีคุณค่า ข้าพเจ้า
ขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.บุญมี เฌรยอก รองศาสตราจารย์ ดร.สงัด อุทรานันท์ อาจารย์ประกาศ
แสงเพชร อาจารย์อาคม จันทสุนทร อาจารย์ประสงค์ สังชะไชย และอาจารย์นิวัตร
นาคะเวช ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบแก้ไขแบบสอบถามและให้คำแนะนำในการ
ปรับปรุงวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คณะศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ประจำเขตการศึกษาทั้ง 12 เขตการศึกษา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สปช. และหัวหน้า
หน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด คณะศึกษานิเทศก์จังหวัด และคณะศึกษานิเทศก์อำเภอหรือกิ่งอำเภอ
ในเขตการศึกษา 10 ทุก ๆ ท่านที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้คำแนะนำให้เอกสารความรู้
ให้ความร่วมมือในการติดต่อบริษัทต่าง ๆ และตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ศรีอุทัย กุญชรชาติ อาจารย์ระลึก ชานี อาจารย์ประภา
นันโท อาจารย์พิทยาฉกรรณ พิลาศเอนอร อาจารย์อาคม ศากาโบ อาจารย์ปัทม
โสมนวัฒน์ อาจารย์คำวิธ ไสลบาท อาจารย์ชัชพงษ์ สุวรรณรักษ์ อาจารย์ถนัด สุรเสียง
อาจารย์มิ่ง ประสานพันธ์ อาจารย์สำราญ วรรณศรี อาจารย์อาภรณ์ นนทะบุทร
อาจารย์จรัส คำวิฑ์ อาจารย์นิวัฒน์ โรจนางษ์ อาจารย์วิพงษ์ ชงยศ อาจารย์วีรบุษ
ไชยเพชร อาจารย์ยงเทียน ทุมนิติ อาจารย์ประคิมรุ เสียงล้ำ อาจารย์ศศิวิทย์ สังกา
คุณาวิน สุพร คุณนิวัฒน์ สุพร คุณนุสรา สุพร และคุณอภิชาติ กิ่งคำวงศ์
พร้อมนี้ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์และเพื่อนนิสิตตลอดจนบุคคลอื่น ๆ ที่มีโอกาสล่วงนามมาในที่นี้

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้
 บุคคลสำคัญสำหรับข้าพเจ้าที่เป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอดคือ คุณพ่อ
 คุณแม่ คุณแสงเพชร สุทร และคุณวัชรารักษ์ เพชรศรี ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณทุกท่าน
 ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

หนังสือพิมพ์ สุทร
 พฤศจิกายน 2530

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทศัทย่อภาษาไทย	ง
บทศัทย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ท
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
คำถามเพื่อการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	9
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	10
ประโยชน์ของการวิจัย	11
วิธีดำเนินการวิจัย	12
ลำดับขั้นตอนในการ เสนอผลการวิจัย	17
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
ความเป็นมาของการนิเทศการศึกษา	19
ความหมายของการนิเทศการศึกษา	21
จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	22
หลักการสำคัญในการนิเทศการศึกษา	24
ความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศการศึกษา	24
หน้าที่ของศึกษานิเทศก์	26

หลักการนิเทศการศึกษา	27
โครงสร้างและการบริหารงานของหน่วยศึกษานิเทศก์ สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	28
กระบวนการนิเทศการศึกษา	32
โครงการนิเทศการศึกษา	35
จุดมุ่งหมายของการวางโครงการนิเทศการศึกษา	36
ขั้นตอนในการวางโครงการ	38
ลักษณะโครงการที่ดี	40
วิธีการจัดทำโครงการนิเทศการศึกษา	42
การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	46
งานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	47
การประเมินผลการศึกษา	51
กิจกรรมการนิเทศการศึกษา	53
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
3. วิธีดำเนินการวิจัย และการรวบรวมข้อมูล	63
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	63
คำถามเพื่อการวิจัย	63
ประชากร	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	68
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของบุคคลแบบสอบถาม	70
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาที่จัดหรือปฏิบัติ เกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ ..	78

บทที่

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ตอนที่ 3	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัด กิจกรรมการนิเทศการศึกษา	167
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	207
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	207
	วิธีดำเนินการวิจัย	207
	สรุปผลการวิจัย	208
	การอภิปรายผลการวิจัย	212
	ข้อเสนอแนะ	227
	บรรณานุกรม	230
	ภาคผนวก	239
	ภาคผนวก ก	240
	ภาคผนวก ข	246
	ประวัติผู้วิจัย	280

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงจำนวนประชากร จำแนกประชากร เป็นรายจังหวัด	13
2	จำนวนประชากรและแบบสอบถาม	70
3	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามกลุ่มประชากรศึกษานิเทศก์อำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 10	75
4	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ อำเภอที่จัดหรือปฏิบัติเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาในงานการบริหาร งานนิเทศการศึกษา	78
5	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ อำเภอที่จัดหรือปฏิบัติเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาในงานการวิจัย	84
6	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ อำเภอที่จัดหรือปฏิบัติเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาในงานการวางแผน นิเทศการศึกษา	89
7	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ อำเภอที่จัดหรือปฏิบัติเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาในงานพัฒนาบุคลากร..	95
8	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ อำเภอที่จัดหรือปฏิบัติเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาในงานพัฒนาหลักสูตร..	101
9	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ อำเภอที่จัดหรือปฏิบัติเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาในงานการจัด การเรียนการสอน	107
10	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ อำเภอที่จัดหรือปฏิบัติเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาในงานการจัดสิ่ง อำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์	116

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ อำเภอที่จัดหรือปฏิบัติเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาในงานการ เผยแพร่ วิชาการและนวัตกรรม	125
12	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ อำเภอที่จัดหรือปฏิบัติเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาในงานการบริการ พิเศษอื่น ๆ	131
13	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ อำเภอที่จัดหรือปฏิบัติเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาในงานความสัมพันธ์ กับชุมชน	137
14	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ อำเภอที่จัดหรือปฏิบัติเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาในงานการประเมิน ผล	143
15	ตารางรายละเอียดของกิจกรรมการนิเทศการศึกษาซึ่งใช้ในการดำเนินงาน นิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 10.....	152
16	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการ นิเทศการศึกษา ในงานการบริหารการนิเทศการศึกษา	168
17	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการ นิเทศการศึกษา ในงานการวิจัย	172
18	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการ นิเทศการศึกษา ในงานการวางแผนการนิเทศการศึกษา	175
19	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการ นิเทศการศึกษา ในงานการพัฒนาบุคลากร	179

ตารางที่

สารบัญตาราง (ต่อ)

ก

หน้า

20	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการ นิเทศการศึกษา ในงานการพัฒนาหลักสูตร	182
21	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการ นิเทศการศึกษา ในงานการจัดการ เรียนการสอน	185
22	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการ นิเทศการศึกษา ในงานการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุ- อุปกรณ์	188
23	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการ นิเทศการศึกษา ในงานการ เผยแพร่วิชาการและนวัตกรรม	192
24	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการ นิเทศการศึกษา ในงานการบริการพิเศษอื่น ๆ	196
25	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการ นิเทศการศึกษา ในงานความสัมพันธ์กับชุมชน	200
26	ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการ นิเทศการศึกษา ในงานการประเมินผล	203

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย